Overzicht inhoudelijke punten dialoogsessie

27 november 2025

Onderstaand overzicht bevat alle onderwerpen, argumenten en perspectieven die tijdens de dialoogsessie zijn gedeeld. Dit vormt de inhoudelijke basis voor het verslag dat wij nog uitwerken. Wij vragen u te controleren of alle voor u belangrijke punten hierin terugkomen.

1. Standpunten over zondagsopenstelling

1A. Standpunt: Winkels zouden op zondag gesloten moeten blijven.

Argumenten die deelnemers hierbij noemden

- De zondag is een door God ingestelde rustdag; het heiligen van de zondag en het volgen van Gods geboden zijn essentieel voor gelovigen.
- De rustdag is heilzaam, zowel voor christenen als voor seculiere inwoners; één dag per week rust is goed voor iedereen.
- De Bijbel is het richtsnoer; wie leeft naar Gods woord mag volgens een deelnemer lof en zegen verwachten.
- Openstelling wordt gezien als onderdeel van een glijdende schaal waarin de samenleving verder seculariseert en vervlakt.
- Niet een onaanzienlijk deel van de gemeente heeft deze christelijke visie; de gemeente Elburg moet die identiteit blijven ademen.
- Zondagsopenstelling wordt niet gezien als oplossing voor de malaise onder ondernemers; volgens sommige deelnemers moet het ook "in zes dagen kunnen".
- Kerkgangers ervaren nu al spanningen in de openbare ruimte door drukte en gedrag rond horeca; meer openstelling kan leiden tot extra ongemak of nare opmerkingen.
- Sommige deelnemers maken zich zorgen dat ondernemers en personeel zich gedwongen gaan voelen om open te gaan of te werken op zondag.
- De rustdag hoeft niet alleen om geloof te draaien: volgens een deelnemer is rust in het algemeen goed voor gezinnen en de samenleving.
- Zorgen dat zondagsopenstelling leidt tot verschuiving naar een samenleving waarin economische belangen de overhand krijgen boven morele waarden.
- Volgens een deelnemer komt een deel van de vakantiegangers juist naar Elburg voor de rust; meer openstelling past daar niet bij.
- De Bijbel zou volgens een deelnemer overtuigend genoeg moeten zijn om mensen te bewegen de zondag gesloten te houden.
- Hoewel kerken geen directe hinder verwachten van open winkels, leeft bij sommigen de zorg dat het toestaan van openstelling een culturele verschuiving veroorzaakt waarin normen en gewoonten geleidelijk opschuiven.

Onderliggende waarden en overtuigingen

- De zondag is een heilige dag; het gebod om die dag te heiligen moet worden nageleefd.
- Leven naar Gods woord staat boven maatschappelijke of economische argumenten.
- De christelijke traditie van de Veluwe moet worden behouden; deze vormt een veilige bedding voor kinderen en gezinnen.
- Rust, heiliging en bezinning brengen harmonie en stabiliteit in de samenleving.
- De overtuiging dat het naleven van Gods geboden bescherming biedt tegen maatschappelijke afglijding.
- Het idee dat niet alle werkzaamheden gelijk zijn: "werken van noodzakelijkheid" (bijv. zorg, agrarisch werk) zijn anders dan commercieel werk in winkels.
- "*Uiteindelijk is het een politieke keuze, dan hebben we het daar mee te doen, je bent ondergeschikt aan de overheden die over je gesteld zijn".*

1B. Standpunt: Ondernemers zouden zelf moeten bepalen of zij op zondag openen.

Argumenten die deelnemers hierbij noemden

- Ondernemers moeten kansen krijgen om te ondernemen en overeind te blijven; de Vesting moet niet leeglopen. De Vesting heeft dit echt nodig.
- Ondernemers moeten zelf kunnen bepalen of zij open zijn; keuzevrijheid is een belangrijk uitgangspunt.
- De politiek moet nu eens een keuze maken zodat ondernemers duidelijkheid krijgen.
- Voorstanders benadrukken dat het mogelijk moet zijn om verschillende keuzes te maken: rustdag voor wie dat wil, winkelen/openstelling voor wie dat wil/nodig heeft.
- Het is niet zo dat christenen per definitie tegen openstelling zijn; gelovigen maken ook zelf keuzes.
- Toeristen hebben behoefte aan activiteiten op zondag; winkels zouden daarop kunnen aansluiten.
- Horeca is al open op zondag; deelnemers vragen zich af waarom winkels dan gesloten moeten blijven.
- Er is maatwerk mogelijk: openstelling tussen 12.00–17.00 uur, alleen in de zomermaanden, niet het hele jaar;
- Openstelling op basis van vrijwilligheid kan prima, waarbij rekening gehouden kan worden met de kerktijden.
- Sommige deelnemers vinden dat winkels dicht als "ouderwets" worden gezien; dat beeld hoeft niet leidend te zijn maar speelt wel mee.
- Gelijke behandeling is belangrijk: Joodse ondernemers zijn bijvoorbeeld op zaterdag dicht; waarom zouden christelijke rustdagen dan voor anderen wel leidend zijn? Een ander voorbeeld: Winkels bij tankstations en campings zijn open. Ook mag de horeca open op zondag. Dat voelt niet eerlijk.
- Openstelling hoeft de zondagsrust voor inwoners niet te verstoren; men kan nog steeds rusten en tijd met het gezin doorbrengen.
- Het gaat alleen om de Vesting, mensen uit bijvoorbeeld Doornspijk en Hoge Enk hebben hier geen last van.
- Het zijn waarschijnlijk vooral toeristen die op zondag zouden komen winkelen. Waarschijnlijk maar heel weinig Elburgers.

Onderliggende waarden en overtuigingen

- Keuzevrijheid en autonomie zijn centraal terugkerende principes: ieder mens moet vrij zijn om zijn eigen afwegingen te maken. "Leven en laten leven" wordt door meerdere deelnemers genoemd als leidend principe.
- Respect en wederkerigheid: elkaar in de waarde laten, ook bij verschillende overtuigingen. "Iedereen heeft recht op zijn eigen mening."
- Bij christen-zijn ook medemenselijkheid en omzien naar elkaar. Vanuit die waarde is het belangrijk dat ondernemers die het financieel zwaar hebben niet worden belemmerd in het maken van hun eigen keuzes. Het stoppen van een winkel is vaak geen luxe, maar een noodgedwongen keuze.
- Gelijkwaardigheid: iedereen is evenveel waard; ieders stem mag even zwaar wegen.
- Scheiding tussen kerk en staat: religie mag niet bepalend zijn voor het beleid. De ondernemers moeten niet beperkt worden door religieuze argumenten.
- Gelijke kansen voor ondernemers: iedereen moet recht hebben om te ondernemen wanneer er klanten zijn.
- Harmonie en samenleven: spanningen kunnen worden verminderd door afspraken te maken en rekening te houden met elkaar.
- Praktisch en realistisch kijken naar de economie: kansen benutten zonder verplichting.

1C. Waarden en principes die door beide groepen worden genoemd (maar anders worden geïnterpreteerd)

Respect

- Tegenstanders: respect voor de heiligheid van de zondag, traditie en geloof.
- Voorstanders: respect voor vrijheid, eigen keuzes en diversiteit in overtuigingen.

Vrijheid

- Tegenstanders: vrijheid binnen de door God gegeven grenzen en geboden.
- Voorstanders: vrijheid voor ondernemers, inwoners en personeel om eigen keuzes te maken.

Gemeenschapsbelang

- Tegenstanders: bescherming van rust, veiligheid en christelijke cultuur.
- Voorstanders: leefbaarheid, vitaliteit en economische toekomstbestendigheid van de Vesting.

2. Zorgen, vraagtekens en kanttekeningen

- Niet alle ondernemers willen open; deel verwacht "veel kijkers, weinig kopers" en hoge personeelskosten.
- Sommigen verwachten geen dwingende openstellingscultuur in het begin, maar vrezen dat dit op termijn wel kan ontstaan.
- Ondernemers en medewerkers kunnen zich gedwongen gaan voelen om open te zijn of te werken.
- De discussie is gepolariseerd; deelnemers vinden het belangrijk mensen te blijven zien, niet standpunten.
- Sommige deelnemers ervaren nu al dat kerkgangers worden nageroepen; zorgen over onveiligheid en gedrag van bezoekers.
- De vraag of zondagsopenstelling daadwerkelijk helpt tegen economische malaise in de Vesting.
- Angst voor een glijdende schaal: als openstelling wordt toegestaan, wordt het later mogelijk verplicht of maatschappelijk afgedwongen.
- Zorgen over discriminatie: medewerkers die niet op zondag willen werken vrezen dat dit hun positie kan beïnvloeden.
- De vraag of toeristen daadwerkelijk de gewenste bezoekers zijn en hoe dit past bij de rust die Elburg biedt.
- De angst dat, wanneer hogere overheden beslissen (Europees Hof of Rijk), lokale autonomie verloren gaat.
- Groot verschil in overtuiging: de Bijbel wordt verschillend geïnterpreteerd, wat spanning geeft.
- Een deelnemer gaf aan dat het bijzonder voelt dat sommige mensen die niet in de Vesting wonen, en er nauwelijks komen, uitgesproken invloed willen uitoefenen op de leefomgeving van de inwoners en ondernemers die daar dagelijks de gevolgen van ondervinden.

3. Reflecties op de avond

- De sfeer werd als positief, respectvol en prettig ervaren.
- Deelnemers benadrukken dat zij goed met elkaar konden spreken, ondanks stevige tegenstellingen.
- Waardering dat de dialoog wordt georganiseerd en dat men elkaar echt kan horen.
- Tegelijkertijd vragen sommigen zich af wat het nut is, omdat standpunten al lang bekend zijn en weinig lijken te veranderen.
- Sommigen hebben het gevoel dat er weinig beweging zit bij de tegenstanders van openstelling.
- De verdeeldheid blijft groot; deelnemers verwachten dat de gemeenteraad hier "een flinke kluif" aan heeft.
- De opkomst wordt opvallend genoemd: vooral oudere deelnemers, weinig mensen onder de 40 jaar.
- Het valt een deelnemer op dat dit onderwerp vooral mensen in de Vesting raakt, maar dat deze groep op de avond zelf ondervertegenwoordigd is.
- Ondanks verschillen waarderen deelnemers de respectvolle toon: elkaar in de waarde laten wordt als belangrijk gezien.